

JAARVERSLAG 2019

COMMISSIE MEIJERS

PERMANENTE COMMISSIE VAN DESKUNDIGEN IN
INTERNATIONAAL VREEMDELINGEN-, VLUCHTELINGEN-
EN STRAFRECHT

WOORD VOORAF

2019 was voor de Europese Unie een woelig jaar. Ik noem de Brexit, de aanhoudende problemen rond migratie en de verdeeldheid over de opvang daarvan tussen de lidstaten, en de zeer verontrustende druk op de rechtsstaat in Polen en Hongarije. Dit jaarverslag getuigt van deze feiten en ontwikkelingen. Op alle deelterreinen waarop de Commissie Meijers zich begeeft zijn ook andere zaken aan de orde die alle gemeen hebben dat het gaat om complexe juridische vraagstukken van rechtsbescherming en rechtsstatelijkheid, die vragen om nauwkeurige kritische analyse. Die probeert onze commissie te geven. Zij richt haar commentaren op beleid en regelgeving van de EU al in een vroeg stadium daarvan op de juridische vragen die aan de orde zijn en streeft ernaar de besluitvorming in de diverse gremia van de Unie alsmede de nationale instanties te beïnvloeden.

Wij kunnen dit werk doen dank zij de financiële steun van onze sponsors, die in dit jaarverslag worden vermeld. Wij zijn daar dankbaar voor, en zijn blij dat zij kennelijk het belang en de kwaliteit van ons werk onderkennen. In het bijzonder zij hier vermeld de steun van de Stichting Democratie en Media, die ons niet alleen een meerjarige subsidie heeft toegekend maar ons ook in staat heeft gesteld een impact-analyse te doen uitvoeren, en ons ondersteunt bij de verdere fondsenwerving. De resultaten van de impact-analyse wezen uit dat de organen en organisaties die zich professioneel intensief met de EU-regelgeving en -beleidsvorming bezighouden, het werk van de Commissie Meijers kennen en waarderen, en dat ook rekening wordt gehouden met en gebruik wordt gemaakt van onze kritische commentaren. Eveneens zijn wij de Stichting Migratierecht Nederland en VluchtelingenWerk Nederland dankbaar voor het feit dat zij de Commissie ruimhartig faciliteren.

Dit jaarverslag beoogt in de eerste plaats onze sponsors te informeren en tegenover hen verantwoording af te leggen, en voorts om de personen, instanties en organen waarmee wij frequent contact onderhouden een overzicht van onze activiteiten te verschaffen. Daarom is het vrij uitvoerig uitgevallen. Hopelijk is het ook leesbaar en nuttig voor een breder publiek.

Theo de Roos, voorzitter

Amsterdam, 10 juni 2020

Inhoudsopgave

1. Inleiding	4
2. Missie en werkwijze van de Commissie Meijers	5
3. Activiteiten	6
3.1 Publicaties: brieven en commentaren	6
3.2 Bezoeken en bijeenkomsten	6
4 Subcommissies	8
4.1 Subcommissie asielrecht	8
4.2 Subcommissie strafrecht	8
4.3 Subcommissie privacy/ non-discriminatie	9
4.4 Subcommissie institutioneel recht	10
4.5 Subcommissie vreemdelingenrecht	11
5. Organisatie	12
6. Nieuwe leden aan het woord	13
6.1 John Morijn	13
6.2 Sanne Buisman	15
7. Lijst van de commentaren 2019	17
8. Ledenlijst	18

Inleiding

In 2019 heeft de Commissie Meijers zich zoals gebruikelijk ingezet voor de bevordering van respect voor de *rule of law*, transparante besluitvorming, mensenrechten en toegang tot het recht in de Europese Unie.

In 2019 was het twintig jaar geleden dat de conferentie van Tampere in Finland plaats vond. Daar werden de grondslagen gelegd voor de ontwikkeling van een Europese ruimte van vrijheid, veiligheid en recht. Het Finse voorzitterschap organiseerde in 2019 samen met de Brusselse denktank *the Centre for European Policy Studies (CEPS)*, *the Migration Policy Centre (MPC)* en *the Law Department of the European University Institute (EUI)* de conferentie 'Tampere 20 Year, Anniversary Achievements and Future Priorities for EU AFSJ Agenda'. De Commissie Meijers was vertegenwoordigd in het panel over 'external borders & Schengen'.

In oktober 2019 heeft de Commissie Meijers eveneens actief bijgedragen aan de conferentie 'From Tampere 20 to Tampere 2.0' in Helsinki. De conferentie, gezamenlijk georganiseerd door het *Odysseus Network*, *the European Policy Center* en het Finse voorzitterschap, was bedoeld om terug te blikken op en vooruit te kijken naar het toekomstig Europees asiel- en migratiebeleid. Groenendijk, lid van de commissie Meijers presenteerde een paper over legale migratie. Ook werd de Commissie Meijers gevraagd om een reactie te geven bij de workshop over 'Dublin and Solidarity'.

Naast deze mijlpaal was de Commissie Meijers actief betrokken bij vele andere onderwerpen. Er werden meerdere notities geschreven, waaronder notities over het nieuwe voorstel inzake de uitwisseling van elektronisch bewijsmateriaal binnen de Europese Unie (*e-evidence*). De Europese Commissie had het voorstel gelanceerd om justitiële autoriteiten het recht te geven private partijen direct, dus zonder tussenkomst van justitiële autoriteiten, om informatie te vragen. Daarmee markeert dit voorstel een nieuwe ontwikkeling in het Europees recht, die vragen oproept over adequate rechtsbescherming. Deze vragen, inclusief suggesties ter verbetering, zijn in twee elkaar opvolgende notities onder de aandacht gebracht. Daarnaast heeft de Commissie Meijers kritisch gereageerd op het voorstel ter voorkoming van online verspreiding van terroristische content. In dit voorstel werden maatregelen aangekondigd over de aanpak van terroristische content door grote online platforms. Het gaat om een gevoelig terrein waarop volgens de Commissie Meijers niettemin ook oog moet blijven bestaan voor de bescherming van vrijheid van meningsuiting en het voorkomen van online censuur.

In 2019 heeft de Commissie Meijers een zgn. impact assessment laten uitvoeren over haar eigen werk. Dit is gedaan met financiële steun van Stichting Democratie en Media, waarvoor onze dank. Het assessment is uitgevoerd door een onafhankelijke onderzoeker, Gregor Walz van het onderzoeksbureau Verwonderzoek. Voorts heeft de Commissie in 2019 gewerkt aan de strategische ontwikkeling van haar organisatie.

Missie en werkwijze

De missie van de Commissie Meijers

De Commissie Meijers waakt over Europese wetgeving die recht doet aan de principes van rechtsstatelijkheid en die voor allen die in Europa verblijven de fundamentele rechten van de mens garandeert.

Werkwijze

De Commissie Meijers bestaat uit een kern van ongeveer 40 leden die als vrijwilligers verbonden zijn aan de Commissie. De leden bestaan voor het grootste deel uit wetenschappers, een kleiner deel komt uit de advocatuur, rechterlijke macht of uit het maatschappelijk middenveld.

Het dagelijks bestuur van de Commissie bestaat uit de voorzitter en twee vicevoorzitters. Het bestuur en de Commissie worden organisatorisch en inhoudelijk ondersteund door de secretaris. De secretaris voert in feite alle praktische werkzaamheden voor de Commissie uit, waaronder de communicatie met de belangrijkste stakeholders op Nederlands en Europees niveau. Het dagelijks bestuur vergadert doorgaans een keer per maand, de hele Commissie Meijers komt om de zes weken bij elkaar voor een plenair overleg.

Alle commissieleden zijn lid van een of meer van de vijf subcommissies en hebben onderling contact wanneer dat nodig is. De subcommissies richten zich op: (1) institutioneel recht, (2) asielrecht, (3) strafrecht, (4) vreemdelingenrecht en (5) privacy en non-discriminatie.

De kernactiviteit van de Commissie is het schrijven van commentaren op concept-wetgeving of op concept beleidsnota's. Het doel van de commentaren is om wetgeving en beleid te toetsen aan internationale mensenrechtelijke uitgangspunten en principes van rechtsstatelijkheid. De meeste commentaren worden geschreven in het Engels omdat daarin gereageerd wordt op Europese wetgeving en op Europees beleid. Alleen bij Nederlandse ontwikkelingen die ook een EU-rechtelijke dimensie hebben reageert de Commissie in het Nederlands.

In de plenaire vergadering of in de subcommissies wordt besloten op welke ontwikkelingen en signalen de Commissie actie onderneemt. In deze afweging is doorslaggevend in hoeverre een interventie van de Commissie toegevoegde waarde kan hebben ten opzichte van de activiteiten van andere NGO's en kennisinstellingen.

De opvolging van een commentaar kan variëren van gesprekken met politici, die het onderwerp in portefeuille hebben tot deelname aan een hoorzitting van het Nederlandse of Europese parlement. Om de contacten van de Commissie relevant en actueel te houden, onderhoudt de secretaris en de commissieleden een netwerk in Brussel en in Nederland.

Activiteiten

Publicaties: brieven en commentaren

De Commissie Meijers heeft in 2019 twaalf commentaren geschreven, waaronder commentaren over een aantal thema's waar de Commissie Meijers al langer mee bezig is, zoals de toegankelijkheid van de EU-documenten. In het kader van het Finse voorzitterschap van de Raad heeft de Commissie Meijers deelgenomen aan een seminar over transparantie en toegang tot Europese documenten. Vervolgens zijn de bevindingen en aanbevelingen opgenomen in onze 'Note on the Transparency of EU decision making following the "Seminar on the Future of EU Transparency"' (notitie 'CM1911).

Een terugkerend thema waar de Commissie Meijers in voorgaande jaren ook aandacht voor heeft gevraagd is de mogelijke discriminatie van derdelanders in de database ECRIS-TCN. Deze nieuwe database beoogt strafrechtelijke veroordelingen van derdelanders centraal op te slaan. Daarbij is ook voorgesteld om Unieburgers die tevens in bezit zijn van de nationaliteit van een derde land, eveneens in dit systeem op te slaan. Een meerderheid van het Europees Parlement heeft zich geschaard achter het standpunt van de Commissie Meijers dat Unieburgers niet in deze database thuishoren. De Commissie Meijers stuurde in 2019 een brandbrief naar de Raad met commentaar over de tekst die onderhandeld werd. Daarin werd benadrukt dat een afwijkende behandeling van Unieburgers met een dubbele nationaliteit ten opzichte van Unieburgers zonder dubbele nationaliteit discriminerend is.

Jarenlang heeft de Commissie Meijers de ontwikkeling van het *Europees Openbaar Ministerie (EOM)* gevolgd en haar commentaren geleverd over dit onderwerp. In 2019 bleek dat de Europese Commissie er voor pleit om het mandaat van het Europees Openbare Ministerie – dat thans beperkt is tot EU-fraude – uit te breiden naar terroristische misdrijven. Op dat moment was de oprichting van een *EOM* in volle gang en was dit agentschap nog niet begonnen met haar werkzaamheden.

De Commissie Meijers heeft geconstateerd dat De Europese Commissie niet overtuigend heeft aangetoond, dat de strijd tegen terrorisme momenteel wordt belemmerd door het gebrek aan een bevoegd Europees Openbaar Ministerie op dit terrein. Daarnaast is ook in meer algemene zin nog niet aangetoond hoe doeltreffend het Europees Openbaar Ministerie zal zijn nu het momenteel nog in oprichting en niet operationeel is.

De Commissie Meijers heeft de Europese instellingen er in haar brief op gewezen dat er momenteel veel mogelijk is om de informatie-uitwisseling te verbeteren ten behoeve van terrorismebestrijding. Bovendien zijn reeds essentiële Europese organen voor samenwerking en coördinatie op het gebied van strafrechtshandhaving operationeel: Europol en Eurojust. Aangezien de hervorming van deze agentschappen aan de gang is, verdient het de voorkeur hun functioneren in terrorismezaken eerst te evalueren, en waar nodig te versterken voordat de bevoegdheid van het Europees Openbaar Ministerie direct wordt uitgebreid.

Belangrijke bezoeken en bijeenkomsten

De Commissie Meijers werd begin 2019 uitgenodigd om een workshop te verzorgen op 'Hohenheimer Tage zum Migrationsrecht.' Dit evenement, jaarlijks georganiseerd door de *Akademie der Diözese Rottenburg–Stuttgart* brengt migratie experts uit Duitsland en andere EU-landen samen. Bij dit event komen politici, beleidsmakers, Ngo's, ambtenaren, immigratieambtenaren en advocaten bijeen om de meest prangende en actuele thema's in Duitsland en de EU te bespreken. De leden van de Commissie Meijers gaven een workshop over 'EU policies on return in a human rights context'.

De Commissie Meijers was ook in Brussel om kennis te maken met nieuw gekozen Nederlandse Europarlementariërs. Naar aanleiding van onze notities over *e-evidence* vonden er ook gesprekken plaats met niet-Nederlandse Europarlementariërs. Er is gesproken met de woordvoerder van het Europees Parlement, mevrouw Birgit Sippel (S&D, Duitsland) naar aanleiding van onze notities over *e-evidence*. Ook waren er gesprekken met de Europarlementariër Leanars (EPP, Nederland), onder andere over het dossier interoperabiliteit van EU-systemen, een thema waar de Commissie Meijers eerder schriftelijk commentaar op gaf. Verder spraken de leden met Europarlementariër Azmani (ALDE, Nederland) over het Europees asiel- en migratiebeleid. Met Europarlementariër Tineke Strik (Greens, Nederland) werd gesproken over het Europees asiel- en migratiebeleid en andere rechtsstatelijke thema's.

Op 11 maart spraken de leden van de Commissie Meijers met *Commissie Van Zwol*. Deze *Commissie Van Zwol* is door de regering ingesteld om onderzoek te doen naar langdurig verblijvende vreemdelingen zonder bestendig verblijfsrecht.

De Commissie Meijers was in oktober uitgenodigd om te spreken met mevrouw E. Tendayi Achiume, de 'speciaal VN-rapporteur voor hedendaagse vormen van racisme, rassendiscriminatie, vreemdelingenhaat en aanverwante onverdraagzaamheid'. Achiume heeft op uitnodiging van de regering een officieel bezoek gebracht aan Nederland van 30 september tot 7 oktober 2019. Zij heeft middels dialogen en vergaderingen met nationale, regionale en lokale belanghebbenden relevante informatie verzameld en kwesties in verband met haar mandaat onderzocht. Haar doel was om de wetgeving, het beleid en de praktijken van Nederland te begrijpen, en om uit de eerste hand kennis te krijgen van kwesties in verband met de bevordering van raciale gelijkheid en de bescherming van groepen en individuen tegen racisme en rassendiscriminatie.

Tijdens het bezoek en haar gesprekken met de academici op 1 oktober was de Commissie Meijers in de gelegenheid om een aantal belangrijke punten naar voren te brengen. Daarbij was aandacht voor vormen van racisme, rassendiscriminatie, vreemdelingenhaat en aanverwante intolerantie, alsmede voor aanverwante trends in het Koninkrijk der Nederlanden. Ook heeft de Commissie Meijers aandacht gevraagd voor bestaande wettelijke, institutionele en beleidsmatige kaders voor de bescherming van groepen en individuen die mogelijk worden onderworpen aan rassendiscriminatie en aanverwante intolerantie, en inzicht geboden in de huidige verschillende mensenrechtenmechanismen. De bijdrage van de Commissie Meijers is ook schriftelijk aan de VN-rapporteur aangeboden. Haar rapport over de situatie in Nederland wordt verwacht in juni 2020.

Verder waren de leden van de Commissie Meijers sprekers en of participanten bij de volgende evenementen:

- 25-27 januari 2019, 'Hohenheimer Tage zum Migrationsrecht';
- 15 februari 2019, Vluchtelingenwerk Nederland, 'Expert Meeting Terugkeerrichtlijn';
- 14 mei 2019, Vluchtelingenwerk Nederland, 'Werkgroep Rechtsbijstand Vluchtelingen';
- 16 mei 2019, Universiteit Leiden en Commissie Meijers, zgn. LLX Roundtable over 'European Arrest Warrant in the Shadow of Europe's Rule of Law Crisis';
- 5 juni 2019, Europese Commissie, *DG HOME*, 'Meeting with representatives of Civil Society on the follow-up to the Legal Migration Fitness Check';
- 15 juni 2019, Stichting Democratie en Media, 'SMD Meet-up';
- 21 juni 2019, Asiel en Migrantenrecht, 'Symposium: met de kennis van nu';
- 27 juni 2019, het College voor de Rechten van de Mens, Afscheidssymposium, thema 'toegang tot het recht';
- 24 september 2019, *Finnish Presidency*, 'A seminar on the future of EU transparency';
- 10 september 2019, Stichting Migratierecht Nederland, 'Groot blijven in de RWN';
- 1 oktober 2019, Speciaal VN-afgevaardigde, 'Bijeenkomst met academia';
- 3-4 oktober 2019, *the CEPS, the EUI, the Finish Presidency*, High-Level Conference '20 Years Anniversary of the Tampere Programme';
- 10 oktober 2019, Vluchtelingenwerk Nederland, Bijeenkomst n.a.v. 40-jarig jubileum;
- 24-25 oktober 2019, *Finish Presidency, the ECP, Odysseus Network, European Migration Network*, 'From Tampere 20 to Tampere 2.0';
- 28 november 2019, Nederlandse Vereniging voor de Rechtspraak, 'Rechtsstaatconferentie';
- 3 december 2019, Stichting Migratierecht Nederland, 'Werkgroep Rechtsbijstand Vreemdelingen'.

Subcommissies

De leden van de Commissie Meijers zijn actief op een of meer expertisegebieden van de Commissie Meijers. Hieronder volgt een overzicht van de vijf subcommissies en wordt een korte toelichting gegeven over een aantal onderwerpen waarover de Commissie Meijers adviseerde of waarop actie werd ondernomen. Voor de volledige commentaren alsook voor een overzicht van alle commentaren van de Commissie Meijers verwijzen wij graag naar onze website.

Subcommissie Asiel

Afschaffing van rechtsbijstand voor asielzoekers

Het eerste commentaar van de Commissie Meijers in 2019 betrof het voornemen van de regering om de gefinancierde rechtshulp aan asielzoekers te beperken. Thans is het zo dat vanaf het moment van voorbereiding voor het eerste gehoor recht op gefinancierde rechtsbijstand bestaat. De in het regeerakkoord voorgenomen maatregel was erop gericht om de rechtshulp alleen te doen aanvragen als, na afloop van meerdere gehoren, een voornemen tot afwijzen van de asielaanvraag kenbaar wordt gemaakt.

Dit voorstel stuitte op kritiek vanwege het belang van een efficiënte en eerlijke procedure. Het wegnemen van rechtsbijstand in de eerste aanleg zou ertoe kunnen leiden dat mensen, zonder op de hoogte te zijn van hun rechten, niet de juiste informatie kunnen krijgen over de haalbaarheid van hun zaak. Dit zou er ook toe kunnen leiden dat er juist langere procedures ontstaan en meer beroepen worden ingesteld, hetgeen efficiëntie en procedures geen goed zal doen.

In december 2019 brachten leden van de Commissie Meijers een bezoek aan de staatssecretaris van Justitie en Veiligheid, Ankie Broekers-Knol. De Commissie Meijers heeft de gewoonte om kennis te maken met nieuwe bewindsleden en mevrouw Broekers-Knol was net aangetreden. Voornoemd onderwerp kwam ook aan bod in het gesprek met de Staatssecretaris.

Het Europees Gemeenschappelijk Asiel Systeem

In voorgaande jaren heeft de Commissie Meijers meerdere notities geschreven over de hervorming van het Europees Gemeenschappelijk Asielsysteem. De Europese Commissie deed in 2016 zeven nieuwe voorstellen. De onderhandelingen over deze zeven voorstellen waren in 2019 nog gaande. De Commissie Meijers heeft contact gezocht met de rapporteurs en schaduwrapporteurs in het Europees Parlement over de verschillende wetgevingvoorstellen.

In maart zijn de leden van de subcommissie asiel uitgenodigd om te spreken over de hervormingen van het Europees asielbeleid met de Vaste Commissie voor Immigratie en Asiel van de Eerste Kamer. De leden gaven een presentatie voor de voltallige Vaste Commissie. Bijna alle politieke partijen waren vertegenwoordigd. De leden gaven ook antwoorden op de vragen van de Eerste Kamerleden over het Europees Gemeenschappelijk Asiel Systeem en de ontwikkelingen in de EU.

Subcommissie Strafrecht

E-evidence

Een belangrijk dossier waar de Commissie Meijers aan heeft gewerkt betreft het voorstel van de Europese Commissie voor een Verordening betreffende het Europees bevel tot verstrekking en het Europees bevel tot bewaring van elektronisch bewijsmateriaal in strafzaken (*e-evidence*).

In 2018 schreef de Commissie uitgebreid commentaar over dit nieuwe en controversiële voorstel van de Europese Commissie. Het Europees Parlement had een aantal werkdocumenten opgesteld om belangrijke thema's verder uit te diepen, gebruikmakend van de input van de Commissie Meijers. Om toekomstige discussies over het voorstel voor elektronisch bewijsmateriaal te vergemakkelijken, heeft de Commissie Meijers er nogmaals een aantal zorgpunten uitgelicht die bijzondere aandacht verdienen.

In de Engelstalige brief gericht aan de commissie van het Europees Parlement LIBE (*burgerrechten, justitie en binnenlandse zaken*) vroeg de Commissie Meijers zich af wat de toegevoegde waarde is van dit nieuw voorgestelde instrument ten opzichte van bestaande instrumenten zoals het Europees Onderzoeksbevel en het Verdrag van Boedapest inzake cybercriminaliteit. De Europese Commissie was al onderhandelingen gestart voor een EU-VS overeenkomst over grensoverschrijdende toegang tot elektronisch bewijs. De Commissie Meijers vroeg zich af hoe deze onderhandelingen zich verhouden tot het aanhangige voorstel.

Een delegatie van de Commissie Meijers heeft tijdens een bezoek aan Brussel gesproken met de rapporteur in het Europees Parlement over *e-evidence*. Ook werd met andere Europarlementariërs gesproken over dit dossier. Verder zijn ook aan de Tweede Kamer vragen gestuurd die aan de Minister kunnen worden gesteld over zijn standpunt ten aanzien van de zorgpunten van de Commissie Meijers.

Materieel strafrecht

De Commissie Meijers heeft kennisgenomen van het door het Roemeense voorzitterschap opgestelde verslag over het resultaat van het debat tussen de delegaties van de lidstaten over de toekomst van het materiële strafrecht binnen de EU. De Commissie Meijers gaf aan verheugd te zijn over het initiatief om een dergelijk debat op gang te brengen. De Commissie is van mening dat de fundamentele belangen die in het strafrecht op het spel staan, het verdienen om keer op keer te worden heroverwogen - vooral in de EU-context waar de materiële strafrechtelijke bevoegdheden beperkt zijn, hetzij via institutionele beginselen (zoals het subsidiariteitsbeginsel), of door op waarden gebaseerde beginselen die zijn geworteld in het strafrecht rechtstheorie (zoals het *ultimum remedium*).

In een poging bij te dragen aan toekomstige reflecties en aan toekomstige wetgevingsprocessen in het veld nam de Commissie Meijers de vrijheid om op het rapport te reageren en enkele aanbevelingen te geven over hoe het juridische kader verder kan worden ontwikkeld. Deze opmerkingen waren gericht aan de Raad, maar ook aan de andere bij de EU betrokken instellingen en organen betrokken bij de wet- en beleidsvorming.

Naar aanleiding van de notitie van de Commissie Meijers over het materieel strafrecht is er een uitnodiging voor een bezoek aan Brussel om in 2020 te spreken met EU-ambtenaren over dit onderwerp.

Subcommissie Privacy/ non-discriminatie

Het voorstel ter voorkoming van de verspreiding van terroristische online-inhoud

De Commissie Meijers heeft meerdere commentaren geleverd over het voorstel voor een verordening ter voorkoming van de verspreiding van terroristische online-inhoud (COM (2018) 640 final).

De Commissie Meijers erkende de redenen voor het voorstel. Zoals de Europese Commissie terecht had opgemerkt hebben internetplatforms voordelen voor de samenleving. Tegelijkertijd trekken zij ook criminelen aan die internet willen misbruiken voor illegale doeleinden. Bepaalde vormen van online terroristische inhoud kunnen veiligheidsrisico's creëren. Wanneer platforms zelf grote en machtige actoren zijn geworden, hebben ook zij een zekere verantwoordelijkheid bij het aanpakken van deze risico's.

Het reguleren van de manier waarop platforms omgaan met illegale online-inhoud raakt echter de vrijheid van meningsuiting en vereist daarom effectieve normen voor de bescherming van de grondrechten in de democratische samenlevingen.

In haar commentaren geeft de Commissie Meijers input voor de wetgevingsprocedure om ervoor te zorgen dat een evenredige afweging plaats vindt tussen enerzijds de noodzaak van een effectieve bestrijding van de verspreiding van terroristische inhoud en aan de andere kant, de vrijheid van meningsuiting en informatie, zoals vastgelegd in artikel 11 van het EU-Handvest van de grondrechten (het Handvest). Volgens artikel 52 van het Handvest moeten beperkingen op de uitoefening van een grondrecht noodzakelijk zijn in het algemeen belang. Gezien de reikwijdte van de beperking van de vrijheid van meningsuiting en informatie in de voorgestelde verordening is de Commissie Meijers van mening dat deze beperking moet worden beperkt tot situaties waarin er een duidelijk verband bestaat tussen de geuite opvattingen en mogelijk geweld. De Commissie Meijers deed een aantal suggesties voor het verbeteren van het voorstel.

Daarna heeft het Europees Parlement dit voorstel op diverse punten geamendeerd. Daarbij merkte de Commissie Meijers in een aanvullend commentaar op, dat er een aantal belangrijke en nuttige wijzigingen zijn doorgevoerd door het Europees Parlement en verder heeft de Commissie Meijers nog meer suggesties gedaan ter verbetering van dit voorstel.

Bij het bezoek aan Brussel is dit voorstel en de commentaren van de Commissie Meijers met Europarlementariërs besproken. Eveneens is dit onderwerp in de Tweede Kamer onder de aandacht gebracht.

Subcommissie Institutioneel recht

The rule of law in de EU

Op 16 mei organiseerde de Commissie Meijers in samenwerking met de universiteiten van Leiden en Utrecht de bijeenkomst 'LLX Roundtable European Arrest Warrant in the Shadow of Europe's Rule of Law Crisis' met bijzondere aandacht voor de situatie in Polen.

Aanleiding voor de bijeenkomst was een uitspraak van het Hof van Justitie van de EU betreffende een Pools verzoek tot overlevering van een eigen onderdaan. De Ierse rechter moest zich over het verzoek buigen, maar vroeg zich af of bestaande twijfels over de onafhankelijkheid van de Poolse rechterlijke macht, overlevering naar Polen wel was toegestaan. In antwoord op prejudiciële vragen van deze Ierse rechter stelde het Hof richtsnoeren vast voor de tenuitvoerlegging van een Europees aanhoudingsbevel in dergelijke gevallen. Het is nu aan de nationale rechtbanken om deze uitspraak in individuele gevallen toe te passen en vast te stellen of er een reëel risico bestaat dat de betrokkene mogelijk een schending van zijn rechten op een eerlijk proces kan verwachten. In deze bijeenkomst werd besproken hoe nationale rechtbanken de uitspraak van het Europese Hof van Justitie hebben geïnterpreteerd en toegepast. Drie sprekers gaven een korte reflectie vanuit hun respectievelijke achtergronden.

Helaas nam de bezorgdheid over de ontwikkelingen in sommige EU-landen toe. In Polen werd de leeftijd van de rechters verlaagd, wat ertoe zou leiden dat de president van het Poolse Hoogste Gerechtshof gedwongen voor het einde van haar termijn uit haar functie verwijderd zou worden. Zij weigerde dit, en werd uiteindelijk middels een inbreukprocedure van de Europese Commissie door het Europees Hof van Justitie in het gelijk gesteld. Polen werd opgelegd de maatregel terug te draaien. Europese rechters deden met hun Poolse collega's mee aan dit protest tegen deze en andere maatregelen die de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht in het geding brengen. Daarnaast stelde de Poolse regering een disciplinaire kamer in. Deze kamer, die tot doel heeft om toezicht te houden op de rechterlijke macht, wordt als een gevaar beschouwd voor de rechtsstaat. De kamer bestaat uit regeringsgezinde politieke benoemingen. Tegen verschillende Poolse rechters die prejudiciële vragen stelden aan het Europees Hof van Justitie werden bijvoorbeeld onderzoeken ingesteld.

Uit bezorgdheid over de verder aantasting van de rechtsstaat in Polen, maar ook in Hongarije en andere lidstaten zoals Malta en Roemenië, deden de leden van de Commissie Meijers onderzoek naar de mogelijkheden van de lidstaten om te waarborgen dat alle EU-lidstaten zich houden aan het Europees recht. Een bestaande procedure, maar een die amper gebruikt werd, werd gevonden in artikel 259 van het Verdrag van de Europese Unie.

Deze bepaling biedt lidstaten de mogelijkheid om elkaar aan te spreken op mogelijke schendingen van het Europees recht bij het Europees Hof van Justitie. De Commissie Meijers heeft in een uitvoerige notitie beschreven hoe dit instrument door Nederland of andere lidstaten gebruikt zou kunnen worden om de *rule of law* in de EU te herstellen. Immers, zoals ook gezien met het Europees aanhoudingsbevel, hebben ontwikkelingen in een lidstaat ook invloed op de rest van de EU.

De Commissie Meijers wees op het precedent uit 1969 toen Nederland samen met Scandinavische landen in het kader van de *Raad van Europa* gehandeld heeft om de rechtsstaat en de democratie in Griekenland te herstellen. Dit was een succesvolle actie voor Griekenland en Europa.

Op 28 november waren de leden van de Commissie Meijers aanwezig bij een groot congres van het *Nederlandse Vereniging voor de Rechtspraak*. Daarin werd gesproken over de *rule of law* in de EU. Malgorzata Gersdorf, president van het *Poolse Gerechtshof* gaf een openingstoespraak. Verder waren er lezingen over de democratische rechtsstaat en workshops gelieerd aan dit thema.

Subcommissie Vreemdelingenrecht

Brexit en verblijfsrecht

2019 werd beheerst door het nieuws over Brexit. Er heerste veel onzekerheid, vooral onder Britse burgers in de EU maar ook bij EU-burgers in het Verenigd Koninkrijk. Op een gegeven moment leek een harde Brexit het meest waarschijnlijke scenario. De Commissie Meijers anticepeerde daarop en schreef een notitie over de positie van Britse burgers in de EU in het geval van een harde Brexit.

In deze notitie betoogt de Commissie Meijers dat een optreden van de EU-instituten nodig is, vooral in een situatie waarin personen hun Unieburgerschap zijn kwijtgeraakt als gevolg van omstandigheden die volledig buiten hun macht liggen. Veel Britse onderdanen die in een ander lidstaat wonen hadden bij het referendum van 2016 geen stemrecht. De Commissie Meijers stelt voor dat de EU-wetgever een verordening zal vaststellen waarbij bescherming wordt verleend aan de verworven rechten van Britse burgers en hun gezinsleden die hun recht op vrij verkeer vóór de Brexit hebben gebruikt. Deze verordening moet eenzelfde beschermingsniveau garanderen in overeenstemming met de doelstelling van de Terugtrekkingsakkoord, overeengekomen tussen de EU en het VK in november 2018.

De Commissie Meijers uitte haar zorgen dat zonder een dergelijke EU-verordening Britse burgers buiten hun schuld veel van hun verkregen rechten kunnen verliezen en bijna volledig afhankelijk worden van het nationale recht van de 27 andere lidstaten. Dat recht zal per lidstaat verschillen. Dit leek de Commissie Meijers een onwenselijk situatie, ook omdat Unieburgerschap wel degelijk rechten met zich mee brengt en het kwijtraken van Unieburgerschap vele voormalige burgers van de EU negatief zou raken.

Uiteindelijk werd er een Terugtrekkingsakkoord gesloten tussen de EU en het Verenigd Koninkrijk en kwam er vooralsnog geen harde Brexit. De Europese Commissie heeft wel richtlijnen voorgesteld aan de lidstaten hoe om te gaan met Britse onderdanen na de Brexit.

Deze kwestie is nog niet opgelost en de Commissie Meijers zal het blijven volgen en zo nodig zal de Commissie weer reageren op nieuwe voorstellen om zo de rechten van EU-burgers te beschermen.

EU-Terugkeerrichtlijn

In februari heeft de Commissie Meijers bijgedragen aan een 'expertmeeting' over de EU-Terugkeerrichtlijn georganiseerd door VluchtelingenWerk Nederland in aanwezigheid van de rapporteur uit het Europees Parlement, Judith Sargentini.

Mede dankzij input van de *European Council on Refugees and Exiles (ECRE)*, Amnesty International en de Commissie Meijers vond een goede kennisuitwisseling plaats waarbij zorgen werden gedeeld over zaken als gedwongen terugkeer, detentie en de disproportionele politieke nadruk die EU-lidstaten leggen op terugkeer.

Expert bijeenkomst van de Europese Commissie

'DG Home Meeting with representatives of Civil Society on the follow-up to the Legal Migration Fitness Check'

In maart 2019 publiceerde de Europese Commissie de '*Legal Fitness Check on Migration*'. Het belangrijkste doel van de geschiktheidscontrole was om de impact en effecten van het legale migratiekader te beoordelen en in dat verband ook mogelijke inconsistenties en hiaten te identificeren en te beoordelen. Ook was het doel om op zoek te gaan naar mogelijke manieren om de bestaande regels te stroomlijnen en te vereenvoudigen. Bij de geschiktheidscontrole werd geconcludeerd dat het huidige EU-kader voor legale migratie grotendeels als geschikt voor het doel kan worden beschouwd. Er zijn verschillende positieve effecten van de EU-wetgeving op legale migratie vastgesteld (onder andere op het gebied van rechten en gelijke behandeling van niet-EU-onderdanen), wat de blijvende relevantie en toegevoegde waarde van een EU-kader voor dit gebied bewijst. Tegelijkertijd zijn uit de evaluatie ook een aantal kritieke kwesties naar voren gekomen met betrekking tot de relevantie, coherentie, effectiviteit en efficiëntie van de huidige regels.

Vervolgens werd op 5 juni een bijeenkomst gehouden met vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties. De Commissie Meijers was ook uitgenodigd en in de gelegenheid gesteld om ons standpunt te geven en te debatteren over de follow-up van dit evaluatieproces.

Organisatie: leden en ondersteunende partners

Financiering

De Commissie Meijers is een onafhankelijke organisatie die financieel gesteund wordt door zes organisaties: *Stichting Migratierecht Nederland*, *Stichting Democratie en Media*, *VluchtelingenWerk Nederland*, *het UAF*, *het NJCM* en *Radar/Artikel 1*.

De *Stichting Migratierecht Nederland* (SMN) biedt ook praktische ondersteuning door onder meer kantoorruimte beschikbaar te stellen en de secretaris formeel in dienst te hebben. Omdat de *Stichting tot Steun Commissie Meijers* thans geen eigen vermogen heeft, wordt er vooralsnog afgezien van het volledig onderbrengen van de faciliterende functie bij die stichting.

Leden

Emeritus-hoogleraar Pieter Boeles, al vanaf de oprichting een actief lid van de Commissie Meijers, nam in 2019 afscheid.

Er traden twee nieuwe leden aan. John Morijn trad aan als afgevaardigde van het *College voor de Rechten van de Mens*. Hij is bijzonder hoogleraar recht en politiek in de internationale betrekkingen en Universitair Docent Europese mensenrechten aan de *Rijksuniversiteit Groningen*.

Namens *VluchtelingenWerk Nederland* trad tot de Commissie Meijers Sathia Rafi toe. Sathia is Programmamanager Strategisch Procederen van *VluchtelingenWerk Nederland* en heeft een diepgaand kennis van het internationaal en Europees (asiel) recht.

Organisatieontwikkeling

Met steun van Stichting *Democratie en Media* heeft de Commissie Meijers een strategie-dag georganiseerd waarbij er gesproken werd over toekomst van de Commissie Meijers. De positieve uitkomsten van de eerdergenoemde impact assessment gaven aan de Commissie Meijers ook reden om verder te denken over de ontwikkeling van de organisatie. Daarom is in 2019 een fondsenwerver aangesteld om de financiële mogelijkheden voor de Commissie Meijers te verkennen. Een scenario waarin het huidige werk van de Commissie kan worden versterkt en uitgebreid werd de leden van de commissie als het meest gewenste scenario gezien.

Nieuwe leden aan het woord

Interview met Prof. mr. John Morijn, lid van de Commissie Meijers sinds januari 2020

1. Kun je iets meer over jezelf en je achtergrond/specialisatie vertellen?

Ik heb Nederlands recht gestudeerd in Rotterdam, en me vervolgens in EU recht en mensenrechten gespecialiseerd aan het Europacollege in Brugge en het European Master's Programme in Human Rights and Democratisation in Venetië. Na twee stages bij de (Juridische Dienst van de Raad van de) EU en (het secretariaat van het Europees Sociaal Handvest van) de Raad van Europa ben ik naar het Europees Universitair Instituut in Florence gegaan om te promoveren op een mensenrechtelijk onderwerp. Na een korte fulltime periode op de universiteit ben ik vervolgens ambtenaar geworden eerst bij het ministerie van Justitie & Veiligheid en daarna bij het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Voor dat laatste ministerie was ik tot halverwege 2018 afdelingshoofd bij de Permanente Vertegenwoordiging bij de EU, de mooiste baan die ik ooit heb gehad. Vorig academisch jaar was ik onderzoeksfellow aan New York University School of Law. Ik bestudeerde er Europees populisme en ontwikkelde o.a. een alternatieve kieswijzer voor de Europese verkiezingen

met de NGO Liberties, Vote4Values. Doel was om kiezers duidelijker te wijzen op hoe rechtsstaatproblemen in sommige lidstaten zich door vertalen naar het Europees niveau, hoe samenwerkingsverbanden daar functioneren, en hoe je daar als kiezer zelf op kan inspelen en strategische keuzes in kan maken. Sinds mei 2019 ben ik 3 dagen per week lid van het College voor de Rechten van de Mens. Naast gelijke behandelingszaken ben ik daar o.a. medeverantwoordelijk voor het strategisch programma digitalisering en mensenrechten. Dat programma gaat kijken naar de impact van digitalisering (waaronder algoritmes) op mensenrechten zoals non-discriminatie en eerlijk proces. Daarnaast ben ik al ruim tien jaar parttime verbonden aan de Rijksuniversiteit Groningen als UD Europese mensenrechten en, sinds september 2019, als bijzonder hoogleraar recht en politiek in internationale betrekkingen. Als onderzoeker ben ik via Groningen betrokken bij het Horizon2020-project RECONNECT, dat zich richt op de rechtsstaat in lidstaten en op Europees niveau. Een belangrijke rode draad (en motivatie) voor mij is dus de combinatie van wetenschap en praktijk.

2. Wat is de reden dat je lid bent geworden van de Commissie Meijers? Wat zie je als je persoonlijke rol/ doel binnen de CM?

Het College voor de Rechten van de Mens vindt het als onafhankelijke mensenrechtenautoriteit in Nederland belangrijk dat er vanuit de organisatie ook expertise op Europese zaken wordt ingezet. Er is bijzondere aandacht voor het bewaken, uitleggen en versterken van de mensenrechtelijke infrastructuur waar de EU inmiddels een essentieel onderdeel van uitmaakt. Het College is daarnaast al lid van, en actief in verschillende Europese koepels, zoals EQUINET (verzamelde gelijke behandelingsinstanties) en ENNHRI (Europese netwerk van mensenrechteninstellingen) en onderhoudt ook contacten met de Raad van Europa en de VN. Ook is goede samenwerking met het maatschappelijk middenveld en de wetenschap een prioriteit. De CM brengt vanuit zijn focus op Europees recht en met leden vanuit het maatschappelijk middenveld en de wetenschap deze verschillende aspecten heel mooi, en eigenlijk als geen ander samenwerkingsverband samen. Mijn rol is inhoudelijk bij te dragen aan het formuleren van de onafhankelijke boodschap van de CM, en te bezien of zich voor het College samenwerkings- en versterkingsmogelijkheden voordoen in het werk van de CM. Dat is met name de bedoeling op terreinen die overlappen met de aandachtsgebieden en strategische prioriteiten van het College, waaronder de rechtsstaat in de EU en digitalisering en mensenrechten.

3. Wat zijn je ervaringen met de CM? Wat zijn volgens jou de belangrijke dossiers waar de CM aan heeft gewerkt in de afgelopen tijd?

Mijn eerste ervaringen met de CM stammen uit mijn tijd als J&V en BZK-ambtenaar. Ik kan me nog herinneren dat de CM-vragen over EU JBZ-dossiers altijd scherp en relevant waren, en ook heel goed werden gelezen door de beide Kamers (en daarom ook, vooraf, door de bewindslieden). In die zin heb ik zelf gezien dat de kritisch-inhoudelijke op expertise gestoelde insteek een grote meerwaarde heeft in vormgeving van (de Nederlandse insteek op) Europees beleid. De CM was daarmee altijd een groep die ik erg bewonderde, omdat ik met een achtergrond 'aan de binnenkant' uit ervaring weet hoe moeilijk het is om 'van de buitenkant' goed te kunnen inschatten wat er werkelijk gebeurt en hoe daar ook op in te spelen. De reputatie van de CM is wat dat betreft in Den Haag ongeëvenaard. Nu ik er zelf deel van mag uitmaken, valt me op hoe inhoudelijk en strategisch de discussies zijn. Maar ook dat de inhoudelijke gedrevenheid duidelijk voelbaar is en tegelijkertijd het besef dat de kracht in de collectiviteit en de kwaliteit zit. Ik vind dat bijzonder stimulerend.

4. Aan welke adviezen van de CM heb je bijgedragen? Wat zie jij als belangrijkste thema's voor de toekomst?

Ik draai nu mee met de teams EU institutioneel en privacy/non-discriminatie. Bij dat eerste team doe ik mee aan de lobby voor een CM-analyse van november 2019 om ook de optie van een statenklacht, lidstaten die elkaar aanklagen voor het Hof van Justitie, serieus te bekijken om rechtsstatelijke principes te verdedigen in de EU. Dat blijft ook de komende tijd een prioriteit, en ik hoop dat mee te mogen vormgeven. Daarnaast zal ik ook proberen me in te zetten voor de CM-prioriteit op het snijvlak van privacy en non-discriminatie omdat dat in belangrijke mate aansluit op wat het College voor de Rechten van de Mens voornemens is te belichten in het strategisch programma digitalisering en mensenrechten.

Nieuwe leden aan het woord

Interview met Sanne Buisman, lid van de Commissie Meijers sinds november 2018

1. Kun je iets meer over jezelf en je achtergrond/specialisatie vertellen?

Als student studeerde ik in Utrecht, waar ik een bijzondere interesse ontwikkelde voor het EU-strafrecht en het financieel en economisch strafrecht. Na mijn studie ben ik enige tijd werkzaam geweest als docent strafrecht aan de UU, waarna ik de overstap heb gemaakt naar Tilburg University. Daar kreeg ik de mogelijkheid om een PhD-traject te doorlopen. Mijn proefschrift, getiteld 'Contract, Tort & Crime. Criminalisation of breaches of sale contracts under Dutch and EU law', verdedigde ik succesvol afgelopen januari 2020. In dit onderzoek staat de vraag centraal of aan- en verkoopfraude moet worden strafbaar gesteld in Nederland en de Europese Unie.

Sinds 1 augustus 2019 ben ik werkzaam als Universitair Docent Strafrecht aan de Vrije Universiteit Amsterdam. Naast het verzorgen van onderwijs op het gebied van het strafrecht, houd ik mij bezig met het doen van onderzoek naar de mogelijkheden van hybride strafrechtspleging in Nederland en de Europese Unie. Het gaat daarbij in het bijzonder om de vraag hoe het strafrecht tezamen met andere rechtsgebieden het beste kan worden ingezet om criminaliteit te bestrijden en de veiligheid te waarborgen. Mijn interesse binnen het strafrecht gaat in het bijzonder uit naar de interactie tussen verschillende rechtsgebieden, de interactie tussen nationaal en EU-recht en financieel en economisch strafrecht. Tot slot ben ik sinds dit jaar ook redacteur van het Tijdschrift Bijzonder Strafrecht en Handhaving.

2. Wat is de reden dat je lid bent geworden van de Commissie Meijers? Wat zie je als je persoonlijke rol/ doel binnen de CM?

Zoals ik al schreef heb ik een bijzondere interesse ontwikkeld in het EU-strafrecht. Het spreekt mij aan dat de Commissie betrokken is bij grote maatschappelijke vraagstukken en daadwerkelijk veranderingen in beleid en regelgeving kan bewerkstelligen. Bovendien werk je als lid nauw samen met experts op het gebied van het straf-, asiel-, migratie-, privacy, non-discriminatie en institutioneel recht. Dat maakt het mogelijk om brede kennis op te doen over het EU-recht en tevens kennis te nemen van de grotere ontwikkelingen binnen de Europese Unie.

Met de afronding van mijn proefschrift heb ik ook meer tijd om een actieve bijdrage voor de Commissie te leveren, en hoop ik in de komende jaren mee te werken aan verschillende adviezen op het gebied van o.a. een coherent EU-strafrecht, kwaliteit en transparantie van EU-regelgeving (te denken valt aan evidence-based law-making) en rechtswaarborgen voor betrokkenen.

3. Wat zijn je ervaringen met de CM? Wat zijn volgens jou de belangrijke dossiers waar de CM aan heeft gewerkt in de afgelopen tijd?

Het migratievraagstuk is al jaren een belangrijk dossier. De erbarmelijke omstandigheden waaronder migranten en asielzoekers worden opgehouden in landen als Italië en Griekenland laten zien dat er nog voldoende werk is voor de Commissie op dit gebied. Er is een duidelijke noodzaak voor een effectief en efficiënt EU-breed asielbeleid. Juist binnen deze grote stromen migranten en vluchtelingen bevinden zich grote groepen kwetsbare mensen, die vaak niet in staat zijn om voor zichzelf op te kunnen komen omdat zij de taal vaak niet machtig zijn en zich moeilijk wegwijs kunnen maken in het rechtssysteem van het land waar zij verblijf aanvragen. In de huidige Corona-crisis, kunnen de inspanningen van de Commissie inzake de aanpak van het coronavirus in de migratieketen ook niet onbesproken blijven. Dit onderstreept de noodzaak om actief betrokken te zijn bij kwesties rondom asiel en migratie.

4. Aan welke adviezen van de CM heb je bijgedragen? Wat zie jij als belangrijkste thema's voor de toekomst?

Ik heb commentaar mogen leveren op conceptadviezen van de Commissie, met name adviezen over het Europees strafrecht. Ook ben ik voor de Commissie meegegaan op werkbezoek naar Brussel, waar wij Europarlementariërs spraken over belangrijke dossiers waarop zij werkzaam zijn, zoals asiel en migratie, e-evidence, en transparantie. In de komende periode wil ik graag actief blijven bijdragen aan de werkzaamheden van de Commissie in de vorm van het schrijven van adviezen en brainstormsessies over Europeesrechtelijke onderwerpen. In de toekomst zullen m.i. asiel en migratie, digitalisering en (de)criminalisering belangrijke thema's zijn binnen de EU. In de huidige maatschappij vinden steeds meer activiteiten digitaal plaats. Naast vele voordelen, zoals eenvoud en efficiëntie, brengt dat ook enige nadelen met zich mee, zoals inbreuken op belangrijke (digitale) mensenrechten, zoals de e-privacy, en digitale vormen van criminaliteit. Daarnaast is het strafrecht nog steeds een geliefde methode om ongewenst gedrag aan te pakken. Gelet op de schaarse capaciteit bij politie en justitie op nationaal niveau zou er op EU-niveau meer oog moeten zijn voor alternatieve handhavingsmogelijkheden en zouden bovendien de mogelijkheden tot decriminalisering nader dienen te worden onderzocht.

Lijst van de Commentaren

- CM1901 Herziening gesubsidieerde rechtsbijstand in asielzaken
- CM1902 ECRIS-TCN and the fundamental right to non-discrimination
- CM1903 Note on the Position of UK nationals living in the EU in the case of a No Deal Brexit
- CM1904 Comments on the proposal for a Regulation on preventing the dissemination of terrorist content online (COM(2018) 640 final)
- CM1905 Note of the Meijers Committee on the extension of the competence of the European Public Prosecutor's office to terrorist offences
- CM1906 Additional comments on the proposal for a regulation on European Production and Preservation Orders for electronic evidence in criminal matters
- CM1907 Brief over de JBZ-Raad van 7 en 8 oktober 2019
- CM1908 Response to a Note from the Presidency on 'The future of EU substantive criminal law – Policy debate'
- CM1909 Opinion of the Meijers Committee on interstate procedures and the rule of law
- CM1910 Tackling the dissemination of terrorist content online
- CM1911 Note on the Transparency of EU decision making following the "Seminar on the Future of EU Transparency"
- CM1912 Brief over de JBZ-Raad van 2 en 3 december 2019

8. Overzicht Leden 2019

Het dagelijks bestuur

Voorzitter

Prof. mr. Th. A. de Roos

- Emeritus-hoogleraar straf(proces)recht, Universiteit van Tilburg

Vicevoorzitters

Prof. mr. J.W. Ouwkerk

- Hoogleraar Europees strafrecht, Universiteit Leiden

Mr. dr. M. den Heijer

- Universitair docent internationaal recht, Universiteit van Amsterdam

Secretaris

Mr. N. Kalkan

- Secretaris van de Commissie Meijers

Leden

Prof. mr. H. Battjes

- Hoogleraar Europees Asielrecht, Vrije Universiteit Amsterdam

Prof. mr. P. Boeles

- Emeritus-hoogleraar immigratierecht, Universiteit Leiden
- Gasthoogleraar migratierecht, Vrij Universiteit Amsterdam

Mr. dr. E.R. Brouwer

- Universitair hoofddocent migratierecht, Vrije Universiteit Amsterdam

Mr. dr. S. S. Buisman

- Universitair docent strafrecht, Vrije Universiteit Amsterdam

Dr. E. De Busser

- Universitair Docent Cyber Security Governance, Universiteit Leiden

Mr. dr. K. Franssen

- Juridisch adviseur omgevingsrecht

Mr. dr. W. Geelhoed

- Universitair docent straf(proces)recht, Rijksuniversiteit Groningen

Prof. mr. C.A. Groenendijk

- Emeritus-hoogleraar rechtssociologie, Radboud Universiteit Nijmegen

Prof. S.E.M. Herlin-Karnell (tot december 2019)

- Hoogleraar "EU Constitutional Law and Justice" en University Research Chair, Vrije Universiteit Amsterdam
- Codirecteur, VU Centre for European Legal Studies

Prof. mr. P.J.A. de Hert

- Hoogleraar Strafrecht, Vrije Universiteit Brussel

Mr. dr. E. Hilbrink

- Juridisch expert Europees migratierecht, Stichting Migratierecht Nederland

Mr. dr. H. Hijmans

- Voorzitter van de Geschillenkamer van de Gegevensbeschermings-autoriteit
- Onderzoeker, Vrije Universiteit Brussel (VUB)/ Brussel Privacy Hub

Dr. M.Z. Hillebrandt

- Postdoctoraal onderzoeker, Eric Castrén Institute of International Law and Human Rights, Universiteit van Helsinki

Mr. R. van der Hoeven

- Partner Nauta Dutilh advocaten

Mr. D. Houtzager

- Senior Programmamanager bij ZonMw

Mr. H. Jahae

- Advocaat-partner Jahae Raymakers advocaten

Dhr. A. Kruyt

- Interimmanager
- Oprichter en oud-directeur Landelijk bureau racismebestrijding

Prof. mr. M.J.J.P. Luchtman (tot oktober 2019)

- Hoogleraar aan het Willem Pompe Instituut voor Strafrechtswetenschappen, Universiteit Utrecht

Prof. mr. J. Morijn (vanaf december 2019)

- Lid van het College voor de Rechten van de Mens
- Bijzonder hoogleraar recht en politiek in de internationale betrekkingen// Universitair Docent Europese mensenrechten, Rijksuniversiteit Groningen

Mr. E. Nissen

- Promovendus, Centrum voor Migratierecht, Radboud Universiteit Nijmegen

Prof. mr. P.A. Nollkaemper

- Hoogleraar internationaal publiekrecht, Universiteit van Amsterdam

Mr. dr. L.A. van Noorloos

- Universitair docent straf(proces)recht, Universiteit van Tilburg

Mr. T.J.P. van Os van den Abeelen

- Voormalig raadsheer Gerechtshof Den Haag

Mr. N. Pinto

- Coördinator-netwerker bij IDEM Art. 1/ Radar

Mr. S. Rafi (vanaf december 2019)

- Programmamanager Strategisch Procederen, Vluchtelingenwerk Nederland

Mr. dr. J.J. Rijpma

- Universitair hoofddocent Europees recht, Universiteit Leiden

Mr. D. Schaap

- Advocaat-partner Inigo Advocaten

Mr. Dr. A.M.G. Smit

- Senior Raadsheer, Gerechtshof Den Bosch
- Contactpunt van het Europees Justitieel Netwerk voor strafzaken

Mr. N. Tuijn

- Senior raadsheer afdeling strafrecht, Gerechtshof Den Bosch

Mr. dr. S. van den Velden (lid vanaf maart 2018)

- Onafhankelijke deskundige evaluaties Europese Commissie, Schrijver
- Voormalig medewerker Ministerie J&V, Europese Commissie, Nederlandse Permanente Vertegenwoordiging EU

Mr. dr. M.I. Veldt-Foglia

- Raadsheer Gerechtshof Den Haag

Prof. mr. G. Vermeulen

- Hoogleraar strafrecht, Universiteit Gent

Mr. dr. K. de Vries

- Universitair hoofddocent staats- en bestuursrecht, Vrije Universiteit Amsterdam

Mr. B. Wegelin

- Advocaat, Everaert Advocaten te Amsterdam

Mr. M. Wijnkoop (tot september 2019)

- Senior strategisch adviseur, Vluchtelingenwerk Nederland

Mr. S. J. van der Woude

- Advocaat, Van der Woude de Graaf Advocaten te Amsterdam

Mr. dr. F. Zuiderveen Borgesius

- Hoogleraar ICT en Privaatrecht, Faculteit der Natuurwetenschappen, Wiskunde en Informatica, Radboud Universiteit Nijmegen

Mr. dr. K.M. Zwaan

- Onderzoeker migratierecht, Radboud Universiteit Nijmegen

COMMISSIE MEIJERS

PERMANENTE COMMISSIE VAN DESKUNDIGEN IN
INTERNATIONAAL VREEMDELINGEN-, VLUCHTELINGEN-
EN STRAFRECHT

BEZOEKADRES

Surinameplein 122
Amsterdam

POSTADRES

Postbus 2894
1000 GN Amsterdam

TELEFOONNUMMER

020-3620505

E-MAIL

post@commissie-meijers.nl